

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 630/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. októbra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. CIMRÁK, s. r. o., Štefánikova 7, Nitra, v menej ktorej koná advokát JUDr. Miloš Cimrák, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cob 100/2016 z 30. septembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. decembra 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Cob 100/2016 z 30. septembra 2016. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 20. decembra 2016.

2. Z ústavnej sťažnosti a priložených rozhodnutí vyplynulo, že sťažovateľka sa žalobou podanou na Okresnom súde Michalovce (ďalej len „okresný súd“) 17. mája 2012 domáhala určenia platnosti zmluvy o dielo č. 27012011 zo 14. novembra 2011 (ďalej len „zmluva o dielo“) uzavretej medzi sťažovateľkou ako zhotoviteľkou a obcou Drahňov (ďalej aj „obec“ alebo „žalovaná“) ako objednávateľkou. Zo zhodných tvrdení účastníkov vyplynulo, že predmetnú zmluvu podpísal za žalovanú starosta obce. Žalovaná v konaní namietala, že zmluva o dielo nebola schválená obecným zastupiteľstvom, v dôsledku čoho je neplatná. Sťažovateľka tvrdila, že zmluva je platná, pretože schválenie zastupiteľstva nevyžadovala, resp. súhlas bol daný pri schválení iných úkonov, resp. postačila vedomosť zastupiteľstva o uzatvorení zmluvy. Okresný súd dospel k záveru, že zmluva o dielo bola uzatvorená v rozpore s §11 ods. 4 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) a ustanovením § 9 ods. 2 písm. c) zákona Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o majetku obcí“), a je preto neplatným právnym úkonom v zmysle § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“). Rozsudkom č. k. 22 Cb 61/2012-276 zo 16. februára 2015 preto žalobu zamietol s tým, že sťažovateľke bola uložená povinnosť zaplatiť náhradu trov konania v sume 36 242,44 €.

3. Sťažovateľka napadla rozhodnutie okresného súdu odvolaním. Rozporovala v ňom jednak záver o neplatnosti zmluvy o dielo, ale tiež časť rozhodnutia týkajúcu sa trov konania. Čo do trov konania považovala sťažovateľka rozsudok za nepreskúmateľný, lebo v ňom nebolo uvedené, akú sumu, resp. tarifnú hodnotu považoval okresný súd za základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby. Pre prípad, že okresný súd vzal za základ výpočtu tarifnej hodnoty cenu diela, sťažovateľka tento postup spochybňovala s poukazom na v odvolaní citovanú judikatúru najvyššieho súdu a ústavného súdu.

Poukázala tiež na skutočnosť, že v konaní hradila súdny poplatok zodpovedajúci konaniu, ktorého predmet nemožno oceniť peniazmi. Sťažovateľka zároveň v závere odvolania výslovne požiadala, aby bola informovaná o čase a mieste konania verejného vyhlásenia rozsudku krajského súdu, a to elektronicky na mailovú adresu uvedenú v záhlaví podania. Rozsudkom č. k. 2 Cob 64/2015-319 z 30. novembra 2015 krajský súd rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne potvrdil, a to vrátane výroku o náhrade trov konania. Pokiaľ ide o trovy konania, krajský súd uviedol, že o nich súd prvého stupňa rozhodol *„v súlade s platnou právnou úpravou, keďže pre rozhodnutie súdu prvého stupňa o trovách konania podľa § 142 ods. 1 O. s. p. boli splnené všetky kritéria a neprichádza do úvahy iná aplikácia“*.

4. Sťažovateľka napadla uvedené rozhodnutie krajského súdu dovolaním, ktorého prípustnosť oprela o § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Namietala, že napriek jej žiadosti nebola upovedomená krajským súdom o termíne verejného vyhlásenia rozsudku. Namietala ďalej nesprávne právne posúdenie veci, ale tiež nedostatočné zdôvodnenie výroku o trovách konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 3 Obdo 17/2016 z 19. apríla 2016 zrušil na základe sťažovateľkou podaného dovolania rozsudok krajského súdu č. k. 2 Cob 64/2015-319 z 30. novembra 2015 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa najvyššieho súdu bolo dovolanie prípustné podľa § 237 písm. f) OSP, ako aj opodstatnené, keďže krajský súd sťažovateľku napriek jej žiadosti neupovedomil o verejnom vyhlásení rozsudku elektronickými prostriedkami, čím jej odňal možnosť konať pred súdom. Najvyšší súd dal sťažovateľke za pravdu aj v tom, že krajský súd sa nezaoberal jej odvolacími námietkami smerujúcimi voči výroku o náhrade trov konania, a preto aj v tejto časti došlo k jeho procesnému pochybeniu.

5. Krajský súd vec znovu prerokoval a rozsudkom č. k. 2 Cob 100/2016-367 z 30. septembra 2016 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) rozsudok okresného súdu potvrdil a zároveň priznal žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania. Na zdôraznenie záverov okresného súdu, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožnil, uviedol, že oprávnenie obce rozhodovať o právnych úkonoch je zo zákona rozdelená medzi

obecnú radu, štatutárny orgán a obecné zastupiteľstvo. Podľa § 9 ods. 2 písm. e) zákona o majetku obcí nakladanie s majetkovými právami nad hodnotu určenú v zásadách hospodárenia podlieha vždy schváleniu obecným zastupiteľstvom. Rozhodnutie obecného zastupiteľstva o majetkoprávnom úkone je prejavom vôle obce, ktorý sa tvorí a prejavuje uznesením obecného zastupiteľstva. *Právne účinky vyvoláva podľa krajského súdu len vtedy, „ak splňa formálne a meritórne náležitosti. Pri spornosti platnosti zmluvy, ktorej predmetom je niektorý z majetkoprávných úkonov, ktorý vyžadoval rozhodnutie obecného zastupiteľstva, musí súd skúmať platnosť prejavu vôle, teda tak z hľadiska formálnych (prijatie uznesenia spôsobom stanoveným zákonom), ako aj z hľadiska meritórnych záležitostí, ktorého jadrom je prejav vôle. Kým obecné zastupiteľstvo nerozhodlo o majetkovom právnom úkone a prijaté uznesenie nebolo pojaté do zápisu o priebehu schôdze obecného zastupiteľstva, nevznikol prejav vôle spôsobilý založiť právnym úkonom vznik, zmenu alebo zánik právneho vzťahu. Starosta obce teda nemôže urobiť bez prejavu vôle obce majetkoprávny úkon, ku ktorému sa vyžaduje predchádzajúce rozhodnutie obecného zastupiteľstva a zaviazať ním obec, pretože mu k tomu zákon o majetku obce s príslušnými predpismi nedáva oprávnenie, takže jeho právny úkon by ani nevyvolal právne účinky.“*. Z toho krajský súd vyvodil záver, že *„starosta obce podľa platného právneho stavu nemôže vytvárať vôľu obce sám, ale môže ju len navonok oznamovať a prejavovať. Obce sú totiž verejnoprávnymi korporáciami a pokiaľ konajú vo veciach práva súkromného, nemožno tvorbu a prejavy ich vôle mechanicky posudzovať rovnako, ako by išlo napríklad o obchodné spoločnosti, ide totiž o samosprávny subjekt sui generis, ktorý pre platnosť s nakladaním majetku potrebuje schválenie príslušným orgánom obce (obecným zastupiteľstvom). Schválenie právneho úkonu zo strany príslušného orgánu obce predstavuje podmienku platnosti právneho úkonu obce. Bez predchádzajúceho rozhodnutia obecného zastupiteľstva by sa uskutočnenie majetkoprávneho úkonu malo považovať zásadne za také, ktoré odporuje zákonu, a preto je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatné.“*. Okresný súd teda podľa krajského súdu správne vychádzal pri posudzovaní právnych účinkov zmluvy o dielo z platnej právnej úpravy účinnej v čase podpísania zmluvy a keďže bola uzavretá v rozpore s § 11 ods. 4 písm. a) zákona o obecnom zriadení a s § 9 ods. 2 písm. c) zákona o majetku obcí, správne vyvodil záver, že nevyvoláva žiadne právne účinky a že na takýto úkon sa neprihliada. Za správny v súlade s § 9 ods. 2 písm. e)

zákona o majetku obcí považoval krajský súd aj záver, že keďže žalovaná nemala schválené zásady hospodárenia, potom akékoľvek nakladanie s majetkovými právami podliehalo u nej schváleniu obecným zastupiteľstvom (a to aj s prihliadnutím na vyslovený názor v náleze ústavného súdu, ktorý nadväzoval na právne závery najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu). Za tejto situácie majetkoprávne úkony, o ktorých rozhoduje obecné zastupiteľstvo a ktoré urobil len starosta obce bez predchádzajúceho platného rozhodnutia obecného zastupiteľstva, nemohli obec zaväzovať, pretože chýbal prejav vôle obce, a preto takýto úkon nevyvolal právne účinky. Správny bol aj záver okresného súdu, podľa ktorého pre vytvorenie a vyjadrenie vôle obecného zastupiteľstva uzavrieť zmluvu o dielo nepostačovalo vyjadrenie vôle obecného zastupiteľstva žalovanej realizovať projekt „Zberný dvor a kompostáreň Drahňov“, pretože takýmto prejavením vôle obecného zastupiteľstva ani nemohol vzniknúť konkrétny právny úkon (§ 34 Občianskeho zákonníka). Krajský súd teda rozhodnutie okresného súdu potvrdil, a to *„vrátane výroku o náhrade trov konania, o ktorých súd prvého stupňa rozhodol v súlade s platnou právnou úpravou, keďže pre rozhodnutie súdu prvého stupňa o trovách konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p. boli splnené všetky kritéria a neprichádza do úvahy iná aplikácia“*.

6. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že krajský súd sa napriek pokynu najvyššieho súdu v napadnutom rozhodnutí nezaoberal jej argumentáciou týkajúcou sa trov prvostupňového konania a bez ďalšieho odôvodnenia potvrdil aj výrok o trovách konania. Urobil tak aj napriek tomu, že predmetné rozhodnutie je podľa sťažovateľky v príkrom rozpore s početnou judikatúrou, a teda aj a s čl. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“). S poukazom na početnú judikatúru ústavného súdu sťažovateľka uvádza, že absencia odôvodnenia časti rozsudku je porušením práva na spravodlivý proces. Rozhodnutie v rozpore s platnými právnymi predpismi, ako aj s rozhodovacou praxou najvyššieho súdu a ústavného súdu zakladá arbitrárnosť rozhodnutia, a teda je tiež porušením práva na spravodlivý proces. Sťažovateľka v tejto súvislosti pripomína, že aj rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom, porušiť základné právo

účastníka konania na súdnu ochranu. Najvyšší súd v zrušujúcom rozhodnutí uviedol, že krajský súd porušil právo sťažovateľky na spravodlivé konanie tým, že sa odmietol zaoberať dôvodmi odvolania v prípade trov konania. Najvyšší súd teda vyslovil právny názor, že ak účastník podal odôvodnené odvolanie aj v časti náhrady trov konania, je povinnosťou súdu sa aj v tejto časti odvolaním a jeho dôvodmi zaoberať. Krajský súd bol podľa sťažovateľky povinný postupovať v súlade s týmto názorom. Keďže však odvolací súd postupoval podľa § 387 ods. 2 CSP, opätovne nedal na sťažovateľkine argumenty žiadnu odpoveď. Vzhľadom na to porušenie jej práv vytknuté najvyšším súdom stále trvá.

7. Sťažovateľka v tejto súvislosti poukazuje aj na princíp právnej istoty a predvídateľnosti práva. Poukazujúc na judikatúru ústavného súdu (IV. ÚS 14/07) uvádza, že všeobecné súdy sú povinné rozhodovať v obdobných veciach rovnako, a tým zachovávať právnu istotu a predvídateľnosť práva, pričom odklon od obdobných rozhodnutí musia dostatočne odôvodniť. V poradí prvým neprávoplatným rozsudkom okresného súdu ešte z 8. októbra 2012 bola žalovanej priznaná náhrada trov konania iba v sume 282,33 €, keďže sa vychádzalo z § 11 ods. 1 písm. a) advokátskej tarify. Neskorším rozsudkom zo 16. februára 2015 priznal okresný súd žalovanej náhradu trov konania v sume 36 242,44 €, čo je diametrálny a ničím neodôvodnený rozdiel. Pritom však ani v jednom rozsudku okresný súd vôbec nezdôvodnil, akým spôsobom určil výšku jednotlivého tarifného úkonu, resp. z akej hodnoty práva vychádzal. Odvolací súd ani v prvom, ani v súčasne napadnutom rozsudku nevyslovil žiaden právny názor v súvislosti s trovami konania, ktorým by dal odpoveď na to, ako súd dospel k danej sume. Ak krajský súd postupoval podľa § 387 ods. 2 CSP napriek tomu, že sa prvostupňový súd tak výrazne a bez odôvodnenia odklonil od svojho vlastného skoršieho rozhodnutia v tej istej veci, došlo tým zo strany odvolacieho súdu k porušeniu povinnosti zachovávať právnu istotu a predvídateľnosť práva.

8. Pokiaľ ide o posúdenie merita veci, krajský súd podľa sťažovateľky ignoroval princíp *contra preferentem* aj princíp preferencie platnosti právneho úkonu. Výklad ustanovenia § 9 zákona o majetku obcí, podľa ktorého v prípade absencie zásad hospodárenia s majetkom obce obecné zastupiteľstvo schvaľuje všetky úkony obce,

považuje sťažovateľka za značne extenzívny. Obecné zastupiteľstvo rozhoduje *najmä* o schvaľovaní zásad hospodárenia a o najdôležitejších úkonoch týkajúcich sa majetku obce. V nadväznosti na čl. 2 ods. 2 ústavy a pri zohľadnení princípov verejného práva nemožno orgánu, ktorému bolo zverené rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb, zveriť právomoci iba extenzívnym výkladom zákona. Zákon o majetku obcí priamo určuje tie právne úkony, na ktoré je potrebný súhlas obecného zastupiteľstva, pričom medzi týmito úkonmi nie je zmluva o dielo. Neobstojí ani odkaz na extenzívny výklad obsiahnutý v súdmi citovanom náleze ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 389/08 z 1. apríla 2009, keďže tento pojednáva o časovo inej právnej úprave a o iných okolnostiach pri absencii prejavu vôle obecného zastupiteľstva. Obdobne aj správne senáty najvyššieho súdu opakovane konštatovali, že obecné zastupiteľstvo nemusí schvaľovať konkrétnu zmluvu, pretože na vyjadrenie prejavu jeho vôle postačuje zrozumiteľné uznesenie, ktoré môže (ale nemusí) obsahovať aj splnomocňujúce ustanovenie. Podobne ústavný súd v náleze sp. zn. I. ÚS 184/2015 z 26. augusta 2015 zdôraznil potrebu preferovať platnosť právneho úkonu. Za dôležitú skutočnosť považuje sťažovateľka aj to, že návrh spornej zmluvy koncipovala obec, pričom sťažovateľka v rámci verejného obstarávania nemohla do znenia zmluvy zasahovať, ale aj okolnosť, že obecné zastupiteľstvo nesporne súhlasilo s účasťou na projekte, ktorého výsledkom bola sporná zmluva o dielo, ako aj s použitím majetku obce na úhradu 5 % spoluúčasti. Podstatné je ďalej, že neplatnosti úkonu sa v danom prípade dovoľával ten, kto ju sám spôsobil prípadným nedodržaním formálnych predpisov. V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 184/2015 z 26. augusta 2015, ktorý sa zaoberal princípom *contra preferentem*, a podľa ktorého „ten, kto vyvolal určité konanie, sa nesmie ex post dovoľávať chýb jednotlivých úkonov, ktoré sám spôsobil. Uplatňovanie princípu dôvery v úkony druhej zmluvnej strany je základným predpokladom pre fungovanie komplexnej spoločnosti. Dôveru preto treba pokladať za elementárnu kategóriu sociálneho života, ktorá si tiež zasluhuje ochranu zo strany všeobecných súdov, pretože je výrazom princípu právnej istoty, ktorá predstavuje jeden z pilierov materiálneho, t. j. hodnotovo chápaného právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy.“. Vzhľadom na uvedené je sťažovateľka toho názoru, že rozhodnutím krajského súdu vo veci samej bolo porušené jej právo na spravodlivý proces z dôvodu arbitrárnosti rozhodnutia.

9. Sťažovateľka preto v závere ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo spoločnosti [REDAKOVANÉ], so sídlom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 30.09.2016, č. k. 2Cob/100/2016-367 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 30.09.2016, č. k. 2Cob/100/2016-367 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Košiciach je povinný spoločnosti [REDAKOVANÉ], so sídlom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 363,80,- Eur (slovom tristošesťdesiattri eur, osemdesiat centov) na účet advokáta JUDr. Miloša Cimráka, Advokátska kancelária JUDR. CIMRÁK s. r. o.(...), do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach,

na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

13. Za zjavne neopodstatnený v už uvedenom zmysle považuje ústavný súd v prvom rade návrh sťažovateľky v časti, v ktorej smeruje proti výroku, ktorým krajský súd potvrdil rozhodnutie okresného súdu vo veci samej (zamietnutie žaloby).

14. V súvislosti s preskúvaním rozhodnutí všeobecných súdov v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry

pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

15. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí ústavného súdu vyplýva, že ako základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, tak i právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú okrem iných záruk právo na odôvodnenie rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia musí jasne a zrozumiteľne dávať odpovede na všetky právne a skutkovo *relevantné* otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03). Súd je povinný reagovať na tie argumenty, ktoré sú z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považované za rozhodujúce.

16. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti spochybňuje súdmi prijatý výklad relevantných ustanovení zákona o obecnom zriadení, zákona o majetku obcí a Občianskeho zákonníka, resp. ich záver, podľa ktorého platnému uzatvoreniu zmluvy o dielo muselo predchádzať jej schválenie obecným zastupiteľstvom, pričom v dôsledku nedostatku tohto schválenia bola predmetná zmluva absolútne neplatná. Ústavný súd preto preskúmal, či je uvedený záver ústavne akceptovateľný. Dospel pritom k záveru, že všeobecné súdy záver o neplatnosti zmluvy o dielo riadne odôvodnili a dali uspokojujúce odpovede na všetky námietky sťažovateľky týkajúce sa merita veci. Všeobecné súdy vychádzali pri posúdení veci z nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 389/08, podľa ktorého neschválenie zásad hospodárenia a nakladania s majetkom obce neodníma obecnému zastupiteľstvu právo schvaľovať najdôležitejšie úkony týkajúce sa majetku obce. Ústavný súd v tomto náleze poukázal na špecifiká hospodárenia s majetkom obcí, ktoré nemožno porovnávať s hospodárením s majetkom iných osôb súkromného práva. Majetok obce ako verejnoprávnej korporácie totiž slúži predovšetkým na plnenie jej úloh pri výkone samosprávy, ktoré sa realizujú v prospech subjektov práva majúcich k územiu obce právne relevantný vzťah. Účelom zákonov obmedzujúcich nakladanie s majetkom obce je podľa ústavného súdu „chrániť majetok obce pred jeho zneužitím a pred nehospodárnym nakladaním, a zabezpečiť jeho čo najefektívnejšie zhodnocovanie a zveľad'ovanie, a tým

v čo najväčšej možnej miere zabrániť situácii charakterizovanej neschopnosťou obce plniť svoje verejnoprávne funkcie riadne a včas v dôsledku nedostatočnej majetkovej základne“. Z nálezu preto vyplýva, že pokiaľ predmetný právny úkon možno zaradiť do skupiny najdôležitejších právnych úkonov týkajúcich sa majetku obce v zmysle § 11 ods. 4 písm. a) zákona o obecnom zriadení, je k jeho platnosti potrebné záväzné stanovisko (súhlas) obecného zastupiteľstva v zmysle § 9 ods. 2 písm. c) zákona o majetku obcí v znení účinnom do 31. decembra 2010 [v súčasnosti ide o § 9 ods. 2 písm. e) zákona o majetku obcí]. Napriek tomu, že ústavný súd vo veci sp. zn. III. ÚS 389/08 rozhodoval, ako poukazuje sťažovateľka, „o časovo inej právnej úprave a o iných okolnostiach“, už uvedené závery je možné vzťahovať aj na neskoršiu právnu úpravu (samozrejme po zohľadnení konkrétnych skutkových okolností). V súlade s týmto nálezom posudzoval okresný súd, či predmetný právny úkon (zmluva o dielo) spadá pod najdôležitejšie právne úkony týkajúce sa majetku obce, pričom dospel k záveru, že *„hodnota plnenia vyčíslená v predmetnej zmluve o dielo je určená spolu sumou 2 885 234,28 EUR vrátane DPH, cena diela pripadajúca na žalobcu suma 2 388 434,28 EUR vrátane DPH, čo samo o sebe, ale aj v spojení so schváleným rozpočtom žalovanej v čase podpísania zmluvy (schválený rozpočet na rok 2011: príjmy 1 707 382 EUR, výdavky 1 704 739 EUR /rubová strana č. l. 153 spisu, rozsudok sp. zn. 22Cb/155/2012, str. 12, ods. 1/, resp. aj v čase jej plnenia, ktorý počítal s kapitálovými príjmami zo štátneho rozpočtu na projekt (rozpočet na rok 2012 : príjmy 7 451 214 EUR, výdavky 7 426 201 EUR /rubová strana č. l. 153 spisu, rozsudok sp. zn. 22Cb/155/2012, str. 12, ods. 1/ možno považovať za jeden z najdôležitejších úkonov týkajúci sa majetku žalovanej“* (pozri rozsudok okresného súdu s. 8 – 9).

17. Krajský súd následne konštatoval, že *„[z]a správny v súlade s ustanovením § 9 ods. 2 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. považuje odvolací súd právny záver súdu prvého stupňa, že ak žalovaná nemala schválené zásady hospodárenia, potom akékoľvek nakladanie s majetkovými právami podlieha u žalovanej schváleniu obecným zastupiteľstvom (a to aj s prihliadnutím na vyslovený názor v náleze Ústavného súdu SR, ktorý nadväzoval na právne závery Najvyššieho súdu SR ako dovolacieho súdu)“* (pozri bod 41 rozsudku krajského súdu). Napriek tomu, že uvedené konštatovanie je dezinterpretáciou právneho názoru vysloveného v už citovanom náleze ústavného súdu, ako aj v rozsudku

okresného súdu (nejde o akékoľvek nakladanie s majetkovými právami, ale len o najdôležitejšie právne úkony týkajúce sa majetku obce), toto pochybenie krajského súdu nezakladá dôvod pre zrušenie jeho rozhodnutia v merite veci. Napadnuté rozhodnutie krajského súdu je potrebné čítať a posudzovať v spojení s rozsudkom okresného súdu, pričom podstatné je, že záver o zamietnutí žaloby a jeho následné potvrdenie krajským súdom je vo svojej podstate ústavne konformný.

18. Ústavne konformný a riadne a logicky odôvodnený je aj nadväzujúci záver všeobecných súdov, podľa ktorého keďže obecné zastupiteľstvo s uzavretím zmluvy o dielo nevyslovilo súhlas formou uznesenia (pričom úkony v rámci prípravnej fázy projektu, vedomosť členov zastupiteľstva o existencii projektu, ani následné úkony zastupiteľstva ako napr. schválenie rozpočtu či iných právnych úkonov nemôžu podľa súdov takýto súhlas nahradiť), chýbalo vyjadrenie vôle ako jednej z náležitostí právneho úkonu, a teda šlo o absolútne neplatný právny úkon. V tomto smere nie je možné napadnutému rozhodnutiu krajského súdu nič vytknúť. Všeobecné súdy zároveň s odkazom na citovaný nález sp. zn. III. ÚS 389/08 uspokojivým spôsobom vysvetlili, prečo za daných okolností uprednostnili výklad smerujúci k ochrane majetku obce, pred výkladovými princípmi typickými pre čisto súkromnoprávne vzťahy (princíp *contra preferentem* aj princíp preferencie platnosti právneho úkonu), ktorých sa dovoľavala sťažovateľka. Ústavná sťažnosť je z uvedených dôvodov v časti týkajúcej sa merita veci zjavne neopodstatnená.

19. V časti, v ktorej ústavná sťažnosť smeruje proti výroku rozsudku krajského súdu, ktorým tento súd potvrdil výrok rozsudku okresného súdu, podľa ktorého „[ž]alobca je povinný uhradiť žalovanej trovy konania vo výške 36 242,44 EUR, ktoré pozostávajú z trov právneho zastúpenia, na účet právneho zástupcu žalovanej, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku“, je sťažnosť neprípustná, keďže sťažovateľka v okolnostiach danej veci mohla uplatniť mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie.

20. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na

ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

21. Ústavný súd opakovane pripomína, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základných práv a slobôd poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo (pozri čl. 127 ods. 1 ústavy – „*ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd*“). Ústavný súd je k ochrane základných práv a slobôd povolaný až subsidiárne. Ústavné súdnictvo a právomoc ústavného súdu sú totiž vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, u ktorých protiústavnosť nie je možné napraviť iným spôsobom, teda najmä prostredníctvom riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov zaručených príslušnými procesnými normami. Vyčerpaním opravných alebo iných právnych prostriedkov v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa má na mysli nielen ich podanie, ale aj rozhodnutie o nich.

22. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka napadnutému výroku krajského súdu o nákladoch konania vytýka totožné vady, aké (úspešne) uplatnila v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obdo 17/2016. V rozhodnutí zo 16. apríla 2016 najvyšší súd uznal, že nedostatočné zdôvodnenie predmetného výroku o trovách konania založilo prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP a rozhodnutie krajského súdu aj vzhľadom na toto pochybenie zrušil. Podľa sťažovateľky krajský súd postupoval v novom rozhodnutí rovnako ako v predošlom rozhodnutí a ani tentoraz výrok o nákladoch konania nijako neodôvodnil, pričom týmto postupom porušil jej právo na spravodlivý proces. Bez bližšieho odôvodnenia však uvádza, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je možné podať dovolanie podľa § 419 a nasl. CSP.

23. Podľa § 419 Civilného sporového poriadku proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Ústavný súd podotýka, že kasačné rozhodnutie najvyššieho súdu bolo vydané po prijatí zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu zo 7. októbra 2015, uverejneného pod č. 9 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky č. 1/2016, podľa ktorého *„[v]ýnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku“*. V predmetnom prípade dospel najvyšší súd evidentne k záveru, že takáto výnimočná situácia nastala. Vzhľadom na to, že sťažovateľka vytyka novému rozhodnutiu krajského súdu rovnaké pochybenie, ktoré už raz založilo vadu podľa § 237 písm. f) OSP, niet dôvodu sa domnievať, že by v tomto prípade dovolanie prípustné nebolo. Na uvedenom závere nič nemení ani skutočnosť, že v danej veci je aplikovateľný nový Civilný sporový poriadok, keďže už raz konštatované odňatie možnosti účastníka konať pred súdom nepochybne dosahuje intenzitu pochybenia predpokladanú § 420 písm. f) CSP. Keďže sťažovateľka nevyčerpala všetky procesné prostriedky nápravy, ktoré mala k dispozícii (a ktoré sa v minulosti ukázali byť efektívne v tom zmysle, že najvyšší súd jej dal za pravdu), je jej sťažnosť v časti smerujúcej proti výroku krajského súdu týkajúcejmu sa nákladov konania neprípustná.

25. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. októbra 2017